

Epidemiologische surveillance van tekenencefalitis

TBEV - 2019-2021¹

Auteurs: T. Lernout, M. Van Esbroeck

Hoofdpunten

- In de periode 2019-2020 werden er in totaal 13 gevallen van tekenencefalitis (TBE) gerapporteerd in België.
- De meerderheid van de gevallen (n=10) werd geïmporteerd uit landen met een gekend risico op de ziekte. Maar er waren ook drie personen die de infectie hebben opgelopen in België. Het gaat hierbij om de eerste bevestigde autochtone besmettingen.
- Een seroprevalentiestudie bij boswerkers in Vlaanderen in 2019 toonde geen evidentie van een recente of oude infectie met het tekenencefalitis virus (TBEV) bij de deelnemers.
- De aanbevelingen voor vaccinatie blijven momenteel ongewijzigd.

Informatiebron

- Melding van gediagnosticeerde gevallen door het [NRC arbovirussen](#) van het Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG).

Epidemiologie

- Aantal gevallen: in 2019 waren er in totaal vier gevallen, in 2020 zeven gevallen en in 2021 twee gevallen. Allen waren mannen, behalve één vrouw in 2020.
- Leeftijd: de leeftijd van de gevallen voor de hele periode 2019-2021 varieerde van 19 tot 83 jaar, met een mediaan van 51 jaar. Er waren meer personen van 45 jaar en ouder (n=10) dan de jaren voordien.
- Oorsprong van de infectie: 10 van de 13 gevallen in totaal werden besmet tijdens een reis in het buitenland. Het gaat hierbij hoofdzakelijk om landen met een gekend risico voor TBE, zoals Duitsland (n=3), Oostenrijk (n=3), Zweden (n=2) en Tsjechië (n=1). Eén persoon rapporteerde een reis naar Italië. Voor drie personen (allen in 2020), werd de besmetting opgelopen in België (geen verblijf in een ander land tijdens de incubatieperiode). Het gaat om een vrouw en twee mannen, tussen de 48 en 59 jaar, en woonachtig in de provincies West-Vlaanderen, Antwerpen en Luik.

Belang voor volksgezondheid

Na de identificatie van de eerste mogelijke/waarschijnlijke autochtone gevallen van tekenencefalitis in België in 2018, waren er in 2020 nu voor het eerst drie personen waarbij de ziekte met zekerheid in eigen land werd opgelopen. Dit was niet onverwacht, vermits de belangrijkste vector van het TBEV (de *Ixodes ricinus* teek) overal in het land voorkomt en studies hebben aangetoond dat het virus al meer dan 10 jaar bij dieren circuleert (reeën, vee en everzwijnen), met aanwijzingen van een toenemende prevalentie. De drie personen

¹ Omwille van de hoge werkdruk voor COVID-19 werden er geen rapporten gepubliceerd in 2019 en 2020. Dit rapport beschrijft dus de evolutie voor een periode van drie jaar.

werden blootgesteld in geografisch verschillende regio's van het land, waarvan er twee grensden aan een gebied met bekende TBEV-seropositiviteit bij dieren.

Het risico op infectie in België is (momenteel) nog steeds zeer klein. In 2019 werd er een studie uitgevoerd naar het voorkomen van antistoffen tegen het tekenencefalitisvirus bij werknemers van het Agentschap Natuur & Bos (ANB) die tijdens hun professionele activiteiten in Vlaanderen blootgesteld worden aan tekenbeten. Voor geen enkele van de 195 deelnemers waren er aanwijzingen van een recente of oude infectie met het TBEV.

Algemeen wordt in Europa een progressief toenemende trend van het totaal aantal gerapporteerde gevallen van TBE gezien. Ook in Nederland wordt er een toename gezien van het aantal autochtone besmettingen na een eerste melding in 2016. In 2020 waren er 5 gevallen, vergeleken met 1-2 patiënten per jaar in de jaren daarvoor (2016-2019). De verhoogde aandacht voor de ziekte kan wel hebben bijgedragen tot een hoger aantal gediagnosticeerde besmettingen. En algemeen blijft het risico op infectie ook in Nederland zeer laag. In gebieden waar het TBEV de voorbije jaren gevonden werd, was ongeveer 1 op 1.500 teken besmet met dit virus (0,07%). Ter vergelijking, in België is ongeveer 14% van de teken besmet met de *Borrelia burgdorferi* bacterie (die de ziekte van Lyme kan veroorzaken). Met TBEV besmette teken werden tot nu toe nog niet gedetecteerd in België.

In een context van sporadische autochtone gevallen van TBE in België, die geografisch verspreid voorkomen, is vaccinatie tegen de ziekte in België niet nodig voor de algemene populatie en ook niet voor professionele of recreatieve risicogroepen (zie aanbeveling Hoge gezondheidsraad). Vaccinatie is wel aanbevolen voor reizigers met buitenactiviteiten (wandelen, kamperen...) in risicogebieden (zie kaart op <https://artsen.wanda.be/en/a-z-index/tick-borne-encephalitis-map-of-europe>). Elk jaar zijn er nog reizigers naar deze risicogebieden die daar een infectie oplopen. Het belang van vaccinatie voor reizigers moet dus nog meer benadrukt worden.

Meer informatie

- European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC). Tick-borne encephalitis. Annual epidemiological report for 2020. Beschikbaar via: <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/Tick-borne-encephalitis-annual-epidemiological-report-2022.pdf>
- Stoefs A, Heyndrickx L, De Winter J, Coeckelbergh E, Willekens B et al. Autochthonous cases of Tick-Borne Encephalitis, Belgium, 2020. *Emerg Infect Dis.* 2021 Aug;27(8):2179-2182. doi: 10.3201/eid2708.211175.
- Lernout T, Vandervelden J, Roelandt A, Van Esbroeck M. Seroprevalentie van tekenencefalitis. Studie bij boswerkers in Vlaanderen, 2019. Beschikbaar via: <https://www.sciensano.be/nl/biblio/seroprevalentie-van-tekenencefalitis-studie-bij-boswerkers-vlaanderen>
- Adjadj NR, Vervaeke M, Sohier C, Cargnel M, de Regge N. Tick-Borne Encephalitis Virus Prevalence in Sheep, Wild Boar and Ticks in Belgium. *Viruses* 2002 Oct 26;14(11):2362. doi: 10.3390/v14112362.
- Hoge Gezondheidsraad. Vaccinatie tegen tekenencefalitis (Tick-Borne Encephalitis, TBE). Beschikbaar via: https://www.health.belgium.be/sites/default/files/uploads/fields/fpshealth_theme_file/hgr_9435_tbe.pdf

- Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG). Reisadvies via Wanda. Tick-borne encephalitis. Beschikbaar via: <https://artsen.wanda.be/en/a-z-index/tick-borne-encephalitis/>
- Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Tekenencefalitis (TBE). Beschikbaar via: <https://www.rivm.nl/tekenencefalitis#:~:text=het%20tekenencefalitisvirus%20voor%3F-Sinds%202016%20weten%20we%20dat%20teken%20in%20bepaalde%20gebieden%20in,zijn%20met%20het%20TBE%2Dvirus>